

Een verhaal van Duinkerken

Af en toe wordt de wereld opgeschrikt door oorlogen. Vroeger moesten we de plaatsen en de data van al dat krijgsgewoel uit het hoofd leren. Om goede punten te behalen? Om de wereld van vandaag beter te kunnen begrijpen? De mooiste verhalen en geschiedenissen zijn echter niet in de leerboeken beschreven. Die moet je zelf zoeken. Of toevallig ontdekken. Je krijgt er ook geen goede punten voor. Maar als iedereen ze zou lezen, zouden het wapengekletter en kanongebulder op deze planeet al vlug verstommen. Het verhaal dat hier volgt, is er zo een. Het werd geschreven door Paul Gallico (1897 – 1976). Het is een verhaal over liefde, oorlog, opgroeien, kunst en natuur. Het heet De Sneeuwgans, een verhaal van Duinkerken. Maar het speelt zich ook voor een stuk in ons land af. Het is het ontroerendste verhaal dat ik ooit las. Het verscheen (in het Engels) voor het eerst in 1941. Na de Tweede Wereldoorlog, in 1946, werd het in het Nederlands vertaald. Op mijn beurt vertel ik het na.

Toen eeuwen geleden de Normandiërs bij Hastings in Engeland landden, was het beroep van oestervisser al heel oud. Ook aan de kust van **Essex** werd het beoefend, in de oeroude Saksische gehuchten van Zuidoost-Engeland. Het is hier dat dit verhaal zich afspeelt: in het Grote Moeras aan de kust van Essex, tussen dorpen met moeilijke namen. Het begint enkele jaren voor de wereld vuur vat en de Tweede Wereldoorlog uitbreekt. Tot dan is de stilte in het Grote Moeras alleen verstoord door het geschreeuw van wilde vogels.

Het Grote Moeras is een uitgestrekt, woest landschap van gras en riet. De weilanden liggen er zo laag dat ze gedeeltelijk overstroomd zijn. Dicht bij de zee vertakt dit drassige land zich in schorren, modderbanken en poelen. Talloze kreken, inhammen en riviertjes doorsnijden het, likkend aan de zoom van de oceaan, meebewegend op de dagelijks weerkerende getijden van het water. Het spreekt voor zich dat de streek verlaten is. Het is er stil en eenzaam. Ook nog aan het begin van deze eeuw. Het Grote Moeras is een van de laatste woeste, ongerepte **oorden** in Engeland. Nog altijd verbreekt alleen het gekrijs van de wilde vogels er de stilte. Ze zijn op zoek naar een verblijfplaats in de moeraslanden. Driftig pikkend zoeken wilde ganzen, zeemeeuwen, wulpen en vele andere vreemde vogels de kreken af. Bewoners van het menselijke ras moet je hier niet zoeken. Het rumoer van de grote steden dringt niet tot hier door. De enigen die deze woestenij soms opzoeken, zijn de vogelliefhebbers, jagers of inheemse oestervissers. Ook vogelvangsters gaan hier soms ongestoord hun gang.

De kleuren zijn er soms kil en somber: grijs, blauw, groen. Ze veranderen vaak. Vooral bij donkere lichten tijdens de lange winters weerkaatst het water de tinten **gedempt**. Maar als de zon op- of ondergaat, lijken de hemel en de aarde in een gouden gloed te staan.

Bij de Aelder, een riviertje, is de kade van een oude zeewering. Het is een vesting tegen de opdringerige zee. Een bolwerk tegen de aanvallen van het water. Tot diep in het land loopt de zeewering door. Naar **Het Kanaal** toe buigt ze naar het noorden af. Op die plaats vertoont ze een bres. Door die bres heeft de zee weer het land ingepalmd, de dijk en de omgeving. Want water wint altijd. Bij laag water zie je nog de resten van een verlaten vuurtoren. Op een vreselijke manier is hij ooit van de kaart geveegd. Ooit lag die vuurtoren aan zee.

Hij was een baken op de kust van Essex. De tijd en de zee deden hun werk; de toren had geen enkel nut meer. Later ontsnapte hij niet aan de vernietigingsdrang van de oorlogsmachine in een dolgedraaide wereld.

Jaren geleden woonde er nog iemand. Het was een eenzaam man van zevenentwintig jaar. Hij had een lelijk, misvormd lichaam, maar hij hield van al wat mooi was. Zelf schiep hij ook schoonheid. Dit verhaal gaat over hem, over een kind, en over wat dat meisje door hem leerde ontdekken. Het is een moeilijk verhaal. Er zijn namelijk allerlei bronnen. Verscheidene mensen hebben er hun zegje in. En het wordt in brokstukken verteld door getuigen die zelf in een versplinterde wereld leefden. Sommigen dachten toen zelfs dat de wereld op weg was naar zijn ondergang. Het scheelde niet veel of ze kregen gelijk. Ondertussen heeft de zee al teruggenomen wat van haar was. Ook de herinneringen zijn overspoeld. En de kroongetuige is al lang verdwenen naar de grote witte stilte van het noorden: een blanke vogel met zwartgetipte vlerken. Van begin tot einde heeft die alles meegemaakt: de hemel en de hel.

De verlaten vuurtoren bij de Aelder werd in de late lente van 1930 gekocht door Philip Rhayader. Hij nam er zijn intrek en woonde en werkte er moederziel alleen. Onder de mensen wou hij niet meer komen. Hij hield zich bezig met het

schilderen van de vogels en van de natuur. De omgeving in het Grote Moeras bood hem natuurlijk schitterende kansen. Om de twee weken ging hij boodschappen doen in het nabijgelegen dorp Chelmbury. Dan merkten de dorpeligen waarom die vreemde man zich zo afzijdig hield: hij had een bochel. En zijn te dunne linkerarm was bij de pols gekromd als de klauw van een vogel. Wantrouwend bekeken de mensen die misvormde vreemdeling. Wie was hij? Wat kwam hij hier doen? Al spoedig echter raakten zij gewend aan *'de gekke schilder uit de vuurtoren in het moeras'*. Na verloop van tijd keken ze niet meer op toen hij weer eens in het dorp verscheen met zijn korte, krachtige gestalte, zijn bult, zijn baard, zijn klauw en zijn vurige ogen.

Niemand vroeg hem wat, en hij vroeg niemand wat. Hij sloeg alleen zijn voorraad in, om dan weer voor twee weken naar het moeras te verdwijnen. Toch haatte Philip de mensen niet, ondanks zijn gebrek en hun onvriendelijkheid. Zijn grootste liefde echter ging uit naar de dieren en de natuur. Die warmte en genegenheid werden door de mensen minder beantwoord.

Daarom leefde hij in afzondering: zijn medemensen hadden meer moeite met zijn **wanstaltige** verschijning dan hijzelf. Ze kenden hem niet echt goed. Als ze een kleine inspanning hadden gedaan, dan hadden ze er een grote vriend bij kunnen hebben. Maar ja ... zo gaat het vaak op deze wereld. Philip zelf had het al lang afgeleerd toenadering tot iemand te zoeken. Hij kende de reacties wel. En hij wantrouwde het als iemand anders een gesprek probeerde aan te knopen.

Zevenentwintig was hij toen hij in de vuurtoren zijn intrek nam. Hij had toen al heel veel beleefd, vooraleer hij besloot zich uit de bewoonde wereld terug te

trekken. Hij had een flink stuk van de wereld gezien. Hij had ondervonden dat hij door zijn handicap niet altijd kon **presteren** wat anderen wel konden. Zijn bitterheid was groot; zijn gevoeligheid ook. Hij omringde zich met zijn schilderijen en zijn vogels. Af en toe voer hij uit in zijn klein zeiljacht. Ondanks zijn beperkingen bestuurde hij dit wonderbaarlijk behendig. Heel alleen, zonder mensen erbij die hem op de vingers konden kijken, overwon hij de meest verraderlijke windvlagen. Met zijn misvormde hand en zijn tanden kon hij wonderen verrichten. Hij zeilde op de kreken, de inhammen en de zee. Soms bleef hij dagenlang weg. Hij ging op zoek naar nieuwe vogelsoorten om te schetsen of te fotograferen. Af en toe ving hij ze ook, om ze bij de tamme vogels in de grote kooi naast zijn werkplaats onderdak te geven. Die kooi betekende de redding voor veel gevederde vrienden: de verdwaalde, de gewonde, de opgejaagde. Een jager was Philip Rhayader niet. Nooit schoot hij dieren neer. Hij hielp ze alleen maar, en zij gaven hem hun vriendschap en vertrouwen. In zijn grote eendenkooi werden de ganzen tam. Die kwamen elke oktober weer uit IJsland en Spitsbergen aanwieken. Het waren telkens indrukwekkende vluchten. Dan was de lucht gevuld met hevig gedruis en de hemel werd verduisterd. Talloze exemplaren van dat gevederde volkje streken er neer: de bruine rietganzen, de brandganzen met hun witte borst en hun clownmaskers, de wilde witkoppen, en verscheidene soorten wilde eenden, smienten, pijlstaarten, talingen en slobeenden.

Sommige vogels werden door de eenzame vuurtorenbewoner gekortwiekt. Die bleven dan in het Grote Moeras. Het was een goede hulp voor de wilde vogels, die aan het begin van elke winter over kwamen vliegen. Op die manier merkten ze dat daar beneden aan de vuurtoren voedsel en veiligheid te vinden waren. Zo vervulde die ouwe vuurtoren opnieuw zijn taak van veilig **baken**, dankzij Phi-

lip. Van oktober tot in het vroege voorjaar verbleven er honderden vogels. Daarna trokken ze weer noordwaarts, naar hun verre broedplaatsen.

Wat Philip met zijn hart en zijn misvormde lichaam tot stand had gebracht, schonk hem grote voldoening. De vuurtoren was een veilig nest geworden. De wereld en de mensen hadden hem ontgoocheld, maar de vogels maakten veel goed. Zijn voldoening was het grootst wanneer de stormen woedden. Of wanneer het voedsel door bittere koude schaars werd, of wanneer in de verte de geweren van de jagers knalden. Maar dat was alleen in de verte, want de toren naderen, durfden de jagers niet. Ze keken wel uit.

De vogels kenden en vertrouwden Philip. Elk jaar volgden zij de onweerstaanbare roep van het noorden, maar elk jaar kwamen ze ook terug: schreeuwend, snaterend, krijsend. Ze cirkelden boven de vertrouwde toren en streken er verheugd weer neer. Philip begroette ze telkens als oude vrienden, die hij nooit vergat. Het maakte hem gelukkig, omdat hij voelde dat hij hen een veilige haven bood. En omdat ze dit wisten, want ze keerden altijd terug. Wanneer hij niet met de vogels bezig was, schilderde hij met hart en ziel. Veel van zijn kunstwerken zijn ondertussen al verdwenen. In die tijd bewaarde hij ze heel **secuur**. Hij stapelde ze in zijn woning onder in de vuurtoren en in de opslagruimtes erboven. Zelden wou hij zijn werken verkopen. Zelden ook was hij er echt tevreden over. Kunst verkopen interesseerde hem niet. De zeldzame werken van zijn hand die toch de mensen en de buitenwereld bereikten, werden meesterwerken genoemd. Ze toonden de gloed van het licht, de wisselende kleuren van de moerassen, het raadselachtige van de vogelvlucht, de worsteling van de vogels met de ochtendwind, het zwiepen van riet en pluimgras. Philip schilderde eenzaamheid, **weidsheid**, de geuren van **zilte** koude, de tijdloos-

heid van de moerassen, de wilde schepsels, de vluchten bij schemering, de gevleugelde schimmen, de opgeschrikte wezens, schuilend voor de maan.

Drie jaar later, op een middag in november, naderde een kind langs de zeewering. In haar armen droeg ze iets zwaars. Ongeveer twaalf was ze: slank, onverzorgd, nerveus en schuw als een vogel, maar mooi als een moerasfee, met violette ogen en blond haar. Ze naderde met knikkende knieën. Ze was wat bang voor de lelijke vuurtorenbewoner. De mensen in de dorpen en gehuchten vertelden er vreemde verhalen over. Jagers en vogelvangsters waren kwaad op hem. Niemand kende hem, niemand wist er het fijne van. En onbekend maakt onbemind.

Toch zocht zij hem op. In haar armen torste ze namelijk een gewond schepsel. De mensen in de moerasdorpen vertelden dat de gekke schilder uit de toren genezende toverkracht bezat. Het meisje had Philip echter nog nooit gezien. Toen een wanstaltige man met bult en klauw in de deuropening verscheen, scheelde het niet veel of ze vluchtte naar het dorp terug. Als een opgeschrikte moerasvogel stond ze hem stokstijf aan te staren. Zijn vriendelijke stem stelde haar echter onmiddellijk gerust.

‘Ja kind?’

Schoorvoetend naderde ze. Het was een grote witte vogel die ze meegebracht had. Hij was heel stil. Op zijn veren en op de jurk van het meisje zaten bloedvlekken. Ze legde de vogel voorzichtig in Philips armen.

‘Ik vond die gewonde vogel, meneer. Leeft hij nog?’

‘Ja, ik geloof van wel. Kom binnen, kind, kom binnen.’

Philip bracht de vogel in huis en legde die op een tafel. Het arme beest bewoog nu zwakjes. Het meisje overwon haar vrees en volgde de vreemde man. Ze

kwam in een warme kamer, waar schilderijen aan de muren hingen, en waar het vreemd maar aangenaam rook. De vogel fladderde even. Philip spreidde een van de grote witte vlerken. Die eindigde in een prachtige zwarte punt. Het was een indrukwekkend dier. Verbaasd bekeek Philip de vogel.

‘Kind: waar heb je die gevonden?!’

‘In het moeras, meneer. Er waren net vogelvangsters geweest. Welke ... welke vogel is het?’

‘Het is een sneeuwgan uit Canada. Hoe in hemelsnaam kwam die hier terecht!’

De naam zei het meisje niks. In haar mager vuil gezicht straalden haar violette ogen alleen maar bezorgdheid om de gewonde vogel uit.

‘Kunt u hem weer beter maken, meneer?’ vroeg ze.

‘Ik zal het proberen,’ zei Philip. ‘En jij mag me daarbij helpen.’

Hij zocht de **benodigdheden** samen: verband, een schaar en spalken. Zelfs met zijn misvormde hand was hij verwonderlijk behendig. De vreemde vogel liet zich gewillig verzorgen.

‘Het ongelukkige dier werd door jagers aangeschoten,’ zei Philip. ‘Haar poot is gebroken; de top van de vleugel ook. Het is echter niet zo ernstig. Kijk: we verkorten de slagpennen een beetje, zodat we een verband kunnen leggen. In de lente zullen de veren dan weer bijgroeien. En dan kan de sneeuwgan weer vliegen naar hartenlust. We binden nu de vlerk stevig tegen haar lijf, zodat ze die niet kan bewegen. En vervolgens spalken we de poot.’

Als een echte meester in het vak **jongleerde** Philip met zijn instrumenten. Het meisje keek geboeid toe. Wat een wonderdokter was dit! Alle angst was uit haar verdwenen. Terwijl die vreemde man als een zachte tovenaars bezig was, vertelde hij haar over de vogel:

‘Het is een jong dier, niet ouder dan een jaar, schat ik. Ze is geboren in een noordelijk land, ver over zee. Wanneer ze naar het zuiden reist om aan sneeuw en ijs en barre koude te ontkomen, wordt ze verrast door een zware storm. Ze wordt heen en weer geslingerd en ononderbroken voortgedreven. De storm is nog sterker dan haar krachtige wieken. Dagen en nachten duurt de strijd. De sneeuwvangs probeert voor de storm uit te vliegen. Eindelijk is het **tempeest** uitgeraasd. Door instinct vindt de uitgeputte vogel de weg naar het zuiden. Plotseling bevindt ze zich boven een ander land, dat ze niet kent. Overal om haar heen zijn vreemde vogels, die ze nooit eerder heeft gezien. Doodvermoed strijkt ze toch in een moeras neer. Daar weerklinkt het knallen van een jachtgeweer ...’

‘Wat een droevige begroeting voor een prinses die van zo ver op bezoek komt,’ besloot Philip zijn verhaal. ‘Laten we haar de Verdwaalde Prinses noemen. Binnenkort voelt ze zich al heel wat beter.’

Hij tastte in zijn zak en gaf de sneeuwvangs een handvol graankorrels. Ze opende haar ronde gele ogen en pikte er gretig van. Het meisje lachte opgetogen. Plotseling echter begon ze te beseffen waar ze zich bevond. In een opwelling van angst vluchtte ze de vuurtoren uit.

‘Hé! Wacht even!’ riep Philip verrast. Hij liep naar de deuropening. Het meisje holde al over de zeewering. ‘Hé!! Wacht!!’

Op zijn geroep bleef ze staan en keek om.

‘Hoe heet je eigenlijk, kind?’

‘Fre.’

‘Wat zeg je? Freya is het voluit, zeker? Mooie naam is dat. En waar woon je, Freya?’

‘Ik woon in Wickaeldroth, het vissersdorp.’

‘Aha. Dat is vlakbij dus. Kom je nog eens terug om te kijken hoe onze Verdwaalde Prinses het maakt? Ja?’

Freya antwoordde eerst niet. Ze stond gereed om door te hollen. Ze bleef even roerloos, als een wilde watervogel die gegrepen wordt door één tel van schrik, vooraleer hij voorgoed wegvlucht. Dan hoorde Philip haar ijle stemmetje: ‘Ja-a!’

En ze holde plotseling weer door, met wapperende haren, dit kleine godinnetje van wind, water en regen. Wat zou ze te vertellen hebben in het dorp waar niemand hem echt kende? Dat de vreemdeling uit de vuurtoren haar zijn toverkunsten had getoond? Dat de gekke schilder met de dieren praatte?

Door Philips goede zorgen genas de sneeuwvangs al vlug. Ze reageerde vlot op zijn roep wanneer het voedertijd was. In de grote eendenkooi hinkte ze rond tussen de wilde rietganzen en de brandganzen. En het meisje, ‘Fre’, of ‘Freya’, werd een trouwe bezoeker in de toren. Voor de ‘tovenaar’ met de baard was zij niet bang meer. Op een kaart toonde hij haar de lange weg die de Verdwaalde Prinses had afgelegd. Ze kwam uit Canada, waar ze geboren werd, en ze belandde hier in het Grote Moeras in Essex, door zware stormen. De witte prinses uit het noorden boeide Freya enorm.

Op een ochtend in juni verlieten de vette goedgevoede rietganzen op een geheimzinnig teken de vuurtoren in het Grote Moeras. Het was de lokstem van hun broedplaatsen die hen riep. In langzame, steeds wijder wordende kringen cirkelden ze de lucht in. En wie steeg mee op met ze, op haar zwart getipte

wieken, glanzend in de junizon? Het was de Verdwaalde Prinses met haar blanke lijf. Op dat ogenblik bevond Freya zich vlak bij de vuurtoren. Ze merkte wat er aan het gebeuren was. Toen hij haar opgewonden hoorde roepen, snelde Philip ijlings naar buiten.

‘Kijk! Kijk! De Prinses gaat ervandoor!’

Philip tuurde in de lucht, naar de steeds kleiner wordende stippen.

‘Ja-ah!’ riep hij. ‘De Verdwaalde Prinses reist weer naar huis! Luister! Ze roept ons nog iets toe!’

Boven het keffen van de rietganzen uit hoorden ze het hoge, heldere geluid van de sneeuwgangs. Al vlug zweefde de **V-formatie** noordwaarts. Een prachtig schouwspel was het. Philip en Freya tuurden de vlucht zo lang na tot hun ogen er pijn van deden, en tot er werkelijk helemaal niks meer te zien was. Knippend tegen het ochtendlicht gingen ze weer naar binnen, naar Philips schildersatelier.

Met het afscheid van de Verdwaalde Prinses bleef ook de jonge Freya meer en meer uit de vuurtoren weg. Philip Rhayader leerde opnieuw de eenzaamheid kennen. Een blonde moerasfee en een blanke prinses waren uit zijn leven verdwenen. Diezelfde zomer nog maakte hij een prachtig schilderij, zonder dat iemand er model voor stond. Het stelde een slank, blond kind voor. Haar haren waaiden in de novemberstorm alle kanten uit. In haar armen droeg zij een witte gewonde vogel. Om dit meesterwerk te maken, kon Philip alleen **een beroep doen op** zijn geheugen. Het is een van zijn weinige schilderijen die bewaard gebleven zijn.

Op een dag in oktober gebeurde het wonder. Philip Rhayader was in de kooi enkele vogels aan het voederen. Er stond een grimmige noordoostenwind. Water en wind belaagden het land. Maar boven het geweld van dit alles uit hoorde Philip heel duidelijk diezelfde bekende, hoge, heldere toon net als weleer. Hij speurde de avondlucht af. Hij ontdekte een stip, die al snel een droom werd: een zwart-en-witte droom op wieken! Het droomwezen cirkelde eenmaal rond de oude vuurtoren. Daarna werd de droom werkelijkheid, toen het ten slotte met licht geruis in de eendenkooi neerstreek. En alsof ze nooit ofte nimmer weg was geweest, kwam de sneeuwgangs op hem toe gewaggeld. Het was niemand minder dan de Verdwaalde Prinses.

De tranen sprongen Philip in de ogen. Dat weerzien had hij nooit durven te dromen. Waar was ze heen gereisd? Vanwaar kwam ze? Canada kon het onmogelijk zijn. Groenland misschien. Of Spitsbergen. Daar had ze hoogstwaarschijnlijk de voorbije zomer doorgebracht, samen met de rietganzen die ze hier in het Grote Moeras had leren kennen. Haar herinnering was zo sterk geweest dat ze naar Essex teruggekomen was, naar de veiligheid van de vuurtoren. Philip Rhayader was weer een dolgelukkig man. En voor één keer smeedde hij een plan dat met een medemens te maken had ...

De eerstvolgende keer dat hij in het nabijgelegen dorp Chelmbury boodschappen deed, liet hij bij de postmeesteres een bericht achter. Die zal zich zeker afgevraagd hebben wat die vreemde mismakke vuurtorenbewoner in hemelsnaam mocht bedoelen. Met gefronste wenkbrauwen nam zij het volgende bericht op:

Zeg aan Freya, Fre bedoel ik, u weet wel: het meisje dat bij de vissers in het gehucht Wickaeldroth woont, dat de Verdwaalde Prinses teruggekomen is!

Drie dagen later kwam de moerasfee hem weer opzoeken. Ze was groter geworden, maar ze zag er nog altijd net zo slordig uit als vroeger. Ze was natuurlijk erg verlegen: het was lang geleden dat ze elkaar nog hadden gezien. De ontmoeting met de Verdwaalde Prinses herstelde echter het oude contact. De tovenaer, de fee en de prinses waren weer herenigd.

Niemand houdt de tijd tegen. Kunstenaars scheppen soms eeuwigheid, maar alles verandert. Niemand ontsnapt daaraan. Soms is dat jammer. Is het misschien daarom dat kunstenaars zo zelden tevreden zijn over wat zij met hart en ziel hebben gemaakt? In het Grote Moeras wezen de **getijden**, de seizoenen en de trek van de vogels op verandering. Philip Rhayader leefde op het ritme van het komen en gaan van zijn geliefde prinses. Ze was zijn klok, meer nog dan de hoogte van de getijden, het wisselen van seizoenen of de trek van andere vogels.

Ook in de grote wereld, waar hij nu zolang al niet meer was geweest, grepen veranderingen plaats. En niet de minste. Een groot stuk van deze planeet zou grondig dooreen geschud worden. Overal rommelde het dreigend. Weldra zou de uitbarsting volgen, na een periode van koken en zieden. De ondergang kon nabij zijn. Voor Philip en Freya was op dat ogenblik de dreiging nog veraf. Zelfs toen Freya wat ouder werd, bleef tussen hen beiden het wonderlijke natuurlijke ritme bestaan: wanneer de sneeuwvang er was, kwam ook Freya opdagen. De fee en de prinses zochten elkaar op. Philip leerde het meisje honderd-en-een dingen. Ze zeilden in zijn boot. Ze vulden de vogelkolonie aan. Ze bouwden nieuwe verblijfplaatsen voor hun gevederde vrienden. Het meisje leerde de dieren en hun eigenaardigheden kennen. De zeemeeuw en de giervalk hadden voor haar geen geheimen meer. Van de meeste moerasvogels kende ze alles. Soms kookte ze ook voor Philip. En hij leerde haar hoe ze verf moest mengen

voor zijn schilderijen. Wanneer de sneeuwgans dan weer vertrok, bleef ook Freya weg. Het was telkens alsof een poort was dichtgeklapt en vergrendeld.

Eén bepaald jaar keerde de Verdwaalde Prinses niet terug. Philip was diep bedroefd en ongerust. Was alles over en uit? Die winter en zomer schilderde hij **verbeten**. Freya liet zich evenmin zien. Wat was er gebeurd? Stormen? Jagers?

Maar toen de herfst aanbrak, klonk eindelijk toch weer de bekende roep. De sneeuwgans, die nu volwassen was geworden, zeilde andermaal uit de hemel neer, al net zo raadselachtig als toen ze verdwenen was. En weer ging Philip naar Chelmbury en weer liet hij bij de verbaasde postmeesteres zijn geheimzinnige bericht achter.

Het duurde een volle maand vooraleer Freya opnieuw bij de vuurtoren opdook. Philip Rhayader schrok toen hij haar zag: dit was geen kind meer! Ook de fee was bijna volwassen geworden. Stilaan bleef de blanke vogel meer en meer bij Philip. Ze werd zijn vaste metgezel. Ze was zo tam geworden dat ze zelfs in het atelier bleef wanneer hij aan zijn schilderijen werkte. De periodes van lange afwezigheid bleven achterwege.

Lente 1940. Al vroeg op het jaar verlieten de vogels het Grote Moeras aan de kust van Essex. De uitbarsting was er inderdaad gekomen: de wereld stond in brand. Wereldoorlog Twee was een feit. Overal weerklonk krijgsgewoel. Loeiende bommenwerpers en dreunende ontploffingen verjoegen de vogels. Op 1 mei waren Freya en Philip er getuige van hoe de ganzen uit hun veilige toevluchtsoord opstegen en verdwenen. Ze stonden op de zeekering te kijken: een mismaakte man met vurige ogen, en een betoverend mooi slank meisje. De vogels vormden hun vluchtformatie en verdwenen.

‘Kijk!’ wees Freya plotseling. Philip keek scherper toe. Het was de Verdwaalde Prinses. Ze wiekte langzaam omhoog. Maar opeens bedacht ze zich en zeilde tot vlak bij het tweetal. Ze hoorden het geruis, en even leek het alsof de blanke zwartgetipte vlerken hen aanraakten. Twee keer nog cirkelde de sneeuwvang om de vuurtoren. Precies alsof ze zichzelf nog wat bedenktijd gunde. Wat zou ze doen? Blijven? Vluchten?

Toen streek ze weer in de eendenkooi neer en begon te eten.

‘Ze blijft!’ juichte Freya. ‘De Prinses blijft!’

Ze was als betoverd. Philip voelde diepe ontroering.

‘Ja,’ zei hij, blij-verrast, ‘nooit zal ze nog weggaan. Ze is niet langer meer verdwaald. Ze heeft nu zelf gekozen voor haar thuis.’

Toen die betovering verdwenen was, voelde Freya zich weer wat bang voor Philip. Wat schulde er toch in dat hoofd? Achter die brandende ogen? Wie was die vreemde eenzame man met zijn misvormde lijf eigenlijk? Waarom bekeek hij haar zo indringend? Of beeldde ze zich dat alleen maar in? Telkens weer gonsden zijn woorden van daarnet in haar hoofd: ‘Haar thuis ... zelf gekozen ...’ Wat wou hij daarmee zeggen? Durfde hij niet uit te spreken wat hij zo graag zeggen wou? Omdat hij zo lelijk was? Omdat hij bleef zijgen, werd ze nog bang. Zijn stem had haar misschien kunnen kalmeren. Maar de stilte was zoveel sterker. En **onrustwekkender**. In een opwelling die ze zelf niet begreep, wou ze plotseling wegvluchten.

‘Ik ... Ik moet nu weg ...’ zei ze hakkelend. ‘Goeiedag. Eh ... ik ben blij dat de Prinses hier blijft. Je zult ... Je zult niet meer zo alleen zijn ...’

En ze vluchtte weg.

Het droevige 'Dag Freya' hoorde ze zelfs niet meer. De wind droeg zijn zwakke afscheidsgroet niet ver genoeg. Ze had al een heel eind over de zeekering gelopen vooraleer ze eens om durfde te kijken. Hij stond er nog: een stip op de zeekering, een somber schilderij. Haar angst ebde weg. Die maakte nu plaats voor een gevoel van leegte. Wat bezielde haar? Zo duidelijk haarscherp voelde ze het gemis, dat ze een tijdlang stil bleef staan. Dan vervolgde ze langzaam haar weg, met gebogen hoofd: weg van die vreemde man, weg van de vuurtoren, die als een vinger naar de hemel wees. Wat was haar zo plotseling overkomen? Een poort viel weer dicht; een grendel knarste.

Het duurde nu drie volle weken voor Freya weer bij de vuurtoren verscheen. Het was eind mei, op een avond: het ogenblik waarop de gouden schemering plaats maakte voor de zilverglans van de maan. Freya maakte zichzelf wijs dat ze alleen maar **poolshoogte** kwam **nemen**: was de sneeuwgangs werkelijk bij de kunstschilder gebleven? Misschien was ze ondertussen toch al weggevlogen ... Het meisje betrapte er zichzelf op dat ze zich haastte. Haar hart klopte in haar keel.

Beneden, bij de kleine **werf** aan het water, zag ze het gele schijnsel van een lan- taarn. Daar was Philip aan het werk. Zijn zeilbootje dobberde op de vloed. Hij was het vol aan het stouwen met proviand, water, flessen brandewijn en extra zeilbenodigdheden. Toen hij plotseling voelde dat er hem iemand in de gaten hield, draaide hij zich om. Zijn ogen gloeiden koortsachtig in zijn bleke gezicht; hij ademde hijgend. De schrik sloeg Freya om het hart. Aan de sneeuwgangs dacht ze al niet meer.

'Ga je weg, Philip?' vroeg ze, terwijl ze een brok in haar keel wegslikte. Zo had ze hem nog nooit gezien. Hij begroette haar met hese stem:

‘Ha! Freya! Blij dat je gekomen bent. Ja, ik moet weg, maar ik kom terug. Lang zal het waarschijnlijk niet duren. Het is maar een uitstapje.’

‘Waar moet je dan heen?’

Philip Rhayader deed toen zijn vreemde verhaal. Het werd een onverwachte waterval van woorden. Nog nooit had hij zo lang na elkaar gesproken. Hij moest naar Duinkerken in Frankrijk, aan de overzijde van het water. Een flink stuk van Het Kanaal zou hij oversteken. Daar, aan de andere kant, op het strand, zaten vele Engelse soldaten als ratten in de val. De Duitsers rukten steeds verder op: het lot van de Engelse soldaten zou weldra bezegeld zijn. De haven van Duinkerken stond al in brand. Philip had dit alles in Chelmbury vernomen. Daar scheepten vele mannen al in. Ze gaven gehoor aan de oproep van de Engelse regering: elke sloep, schuit of boot die ook maar varen kon, stak Het Kanaal over, richting Duinkerken en De Panne, om een helpende hand te bieden bij de **evacuatie**. Ze probeerden de Engelse soldaten van op de Noord-Franse en West-Vlaamse kust naar transportschepen en onderzeeërs te brengen. Die grote gevaartes konden immers zelf de kust niet dicht genoeg naderen. Onder het moordende vuur van de Duitsers maakten de kleinere bootjes zo hun heldhaftige heen-en-weertochten, keer op keer.

Freya luisterde met open mond naar het vreemde verhaal. Toen het tot haar door begon te dringen, sneed het haar als een mes door het hart.

‘Zes man tegelijk kan ik in mijn zeilbootje meenemen,’ vertelde Philip opgewonden. ‘Misschien wel zeven, als ze dicht genoeg bijeen kruipen. Ik zal verscheidene keren de oversteek van de kust naar de transportschepen kunnen doen en misschien veel mensenlevens redden.’

Van de grote wereldoorlog en de gebeurtenissen in Frankrijk begreep de jonge Freya uit het vissersgehucht Wickaeldroth niet veel. Maar instinctief voelde ze dat groot gevaar dreigde.

‘Moet je dat echt doen, Philip? Kom je nog wel terug? Waarom precies jij?’

Rhayader werd kalmer. De koortsachtige gloed in zijn ogen maakte plaats voor ernst. Hij probeerde haar zo goed als mogelijk aan het verstand te brengen wat er zou gaan gebeuren en waarom hij het deed.

‘Die soldaten zijn als opgejaagde vogels op de Franse kust bijgedreven, Freya, net als de gewonde vogels die wij samen zo vaak hebben geholpen. Boven hen cirkelen voortdurend de roofvogels van staal: de slechtvalken, haviken en giervalken. Tegen al dat geweld dat uit de lucht komt, hebben die mannen geen enkele bescherming. Net als de Verdwaalde Prinses zijn ze op zoek naar hulp. Weet je nog, enkele jaren geleden? Wij moeten die mannen ook helpen. Daarom ga ik. Eindelijk kan ik iets doen voor de anderen. Eén keer in mijn leven kan ik een belangrijke rol spelen. Zo is het.’

Freya staaarde Philip aan. Was hij zo veranderd? Hij leek niet langer misvormd en lelijk. Hij werd mooi, heel mooi. Want het is de ziel die mensen mooi maakt, niet hun omhulsel. Diep in haar binnenste worstelden gevoelens om boven te komen. Alweer echter bleven die onuitgesproken. Hoe moest ze het in hemelsnaam zeggen?

‘Ik wil met je mee, Philip.’

Hij schudde beslist het hoofd.

‘Nee, geen sprake van. Dat zou telkens opnieuw weer één soldaat minder betekenen als jij ook in de boot zat. Ik moet echt alleen gaan.’

Hij trok zijn laarzen en zijn jas aan en stapte aan boord. Achterom kijkend wuifde hij:

‘Dag Freya! Zorg jij zolang voor de vogels? Tot ik terugkom?’

Freya wou ook haar hand opsteken om terug te wuiven, maar ze **stokte** halverwege.

‘God sta je bij,’ zei ze. ‘Ik zal voor de vogels zorgen. Moge God je bijstaan, Philip.’

De maansikkel, de sterren en een glimp noorderlicht maakten dat het een heldere avond was. Van op de zeevering staarde Freya het wegglijdende zeil na. In de duisternis achter haar hoorde ze plotseling geruis. Iets suisde haar voorbij, de lucht in. In het licht van de avond zag ze de sneeuwvang, met glanzende vlerken en gestrekte kop. Eén keer cirkelde ze rond de oude vuurtoren. Dan stevende ze op Philips bootje af, immer verder in wijde kringen boven hem wiekend, als een beschermengel. De vogel en het zeil, beide wit, bleven heel lang zichtbaar.

‘Bescherm hen, bescherm hen,’ fluisterde Freya.

Toen de blanke stippen helemaal uit het zicht verdwenen waren, liep ze met gebogen hoofd langzaam naar de vuurtoren terug.

Vanaf hier wordt het verhaal in stukken en brokken naverteld door verschillende mensen. Ten tijde van deze gebeurtenissen was de wereld immers helemaal versplinterd. Hun getuigenissen lijken echter zo sterk op elkaar dat aan de waarheid niet getwijfeld moet worden. Het is allemaal zo gebeurd. In *De Kroon*

en *Speer*, een **pub** in Londen, zaten enkele Engelse soldaten. Ze hadden verlof, en bliezen even uit tussen pot en pint.

‘Verdorie, een gans, zo’n verrekt grote gans, godsammestrafte, stel je voor!’ zei soldaat Potton van de Koninklijke **fuseliers**.

‘Vooruit, vertel op!’ riep een artillerist met O-benen ongeduldig.

*‘Jaja: ’t was beslist een gans. Mijn maat Jack hier zag het beest ook, nietwaar Jack? Uit de vuile stinkende rook boven Duinkerken kwam ze. Het was een sneeuwwitte, met een beetje zwart aan het uiteinde van haar vleugels. Ze bleef maar cirkels maken boven ons, net zo’n verdomde duikbommenwerper die zijn doel aan het uitzoeken is. Jack hier zei nog: we zijn eraan, jongens. Dat zei hij: we zijn er geweest, het is met ons gedaan. De doodsengel komt ons halen! Nietwaar, Jack? Stil, zei ik zelf, dat beest brengt ons de groeten van **Churchill**. En ze komt even vragen of we ons hier amuseren in het slijk en tussen de modderbanken. Wat ik je brom, maat: die gans is een goed voorteken. Let maar eens op: we komen nog levend uit deze hel.*

*We zaten vastgeklemd op het strand, als ratten in de val, ergens tussen Duinkerken en De Panne. We konden alleen maar wachten tot de moffen ons zouden afmaken: van op het land en van in de lucht. Net een troep angstige duiven waren we. Achter ons, boven ons en naast zat de vijand. Van alle kanten werden we getrakteerd op bommen en granaten, zelfs vanuit de lucht. Het was een gehuil en een gefluit om onze oren dat horen en zien ons vergingen. En een eind verderop, in zee, lag de **Maagd van Kent**: zo’n verdraaid leuke plezierboot, waarmee ik vroeger vaak genoeg tochtjes maakte. Een halve mijl van die rotzandbanken vandaan lag die. Die kon dus de kust niet dichterbij naderen. En wij konden onmogelijk tot bij haar geraken. Wij dus wachten op hulp. En zij wachtten om ons weg te brengen. Terwijl we doodmoe op het slijkerige strand lagen,*

vloekend uit angst en onmacht, dook een bommenwerper naar de **Maagd van Kent**. Ai! Gelukkig miste hij zijn doel, op een haar na. Zijn bommen vielen echter vlak naast haar in het water, dat omhoog spoot als een fontein in het park van het koninklijk paleis. Wat een schouwspel was me dat! Daarna kwam er een torpedojager op de bommenwerper af. Maar wéér een andere mof dook op de torpedojager en raakte die. De hel, my friend! Een waar spektakel uit de hel werd ons daar geboden. De jager brandde helemaal op voor hij naar de dieperik kon zinken. Ongelooflijk. Geel-zwarte rook en een verschrikkelijke stank dreven naar de kust toe. En uit dat hellevuur dook die gans op! Alsmar boven onze rattental op het strand cirkelend!

En dan, opeens, kwam HIJ eraan, in zo'n heel klein bootje, zo kalm zeilend als een toerist op zondagmiddag ... '

'Wie?' informeerde een stamgast. 'Wie was dat dan wel?'

'Tja: HIJ! We kennen niet eens zijn naam. Die ... die vreemde knul ... die velen onder ons van de wisse dood heeft gered. Het regende mitrailleurkogels vanuit de lucht, maar hij zeilde daar zo doorheen, man! Je moet weten: een halfuur daarvoor was een motorboot uit Ramsgate op dezelfde plaats doorzeefd en gezonken. Door het spatten van granaatscherven en kogels werd het water rond die boot een en al schuim. Een ware heksenketel, man! Die vreemde kerel gaf echter geen snars om granaten en kogels. Hij leek wel onkwetsbaar. Hij zeilde maar door. Gelukkig, zo bleek later, had hij geen ontvlambare brandstof in zijn bootje. Daar bij de zandbanken achter ons verscheen hij dan, uit de zwarte rook van de zinkende torpedojager, of wat er nog van restte. Het was een kleine **gedrongen** vent met een baard, een bochel en een klauw in plaats van een hand.

Je geloofde je eigen ogen niet. Tussen zijn tanden, die wit schitterden in zijn baard, hield hij een touw geklemd. Met zijn goeie hand bediende hij het roer. En met zijn kromme klauwhand ... wenkte hij ons. En daarboven, boven onze hoofden, ik zweer het jullie, cirkelde alsmaar die vreemde gans. Mijn maat Jack hier zei: nu is het echt met ons gedaan. 't Is de duivel zelf die ons komt halen. Ik ben misschien geraakt zonder dat ik het gevoeld heb!

Hela, riep ik zelf, maak dat je grootje wijs, man. Die kerel lijkt potdorie veel meer op Onze-Lieve-Heer dan op de duivel. Kijk naar zijn witte gezicht en zijn vurige donkere ogen. En zijn boot dan!

Toen onze redder in nood dicht genoeg genaderd was, schreeuwde hij:

'Zeven!! Ik kan er zeven meenemen!!'

Onze luitenant brulde terug: 'Oké! Vooruit: de zeven die er het dichtst bijliggen!'

We lieten het ons natuurlijk geen tweede keer zeggen. We waadden ijlings naar het zeilbootje toe. Zo bekaf was ik zelf, dat ik niet meer over de rand kon klauteren. Maar die kerel greep me bij mijn kraag en sleurde me zo de boot in.

'Vooruit, erin!' brulde hij. 'En de volgende!'

Verdorie, die kerel was beresterk. Toen zette hij zijn zeil op. Nou: zeil! Het leek al meer op een zeef, door al de kogelgaten. En hij schreeuwde:

'Liggen! Hou jullie gedekt op de bodem!'

En wij dus weg ... en hij, onze redder, op de achtersteven met een touw tussen zijn tanden en een touw in zijn kromme hand en zijn goeie hand stevig aan het roer. In-druk-wek-kend! Zo stuurde hij zijn boot tussen de dodelijke regen door, onder het helse vuur van de Duitse kustbatterijen. Die gekke gans bleef maar

boven zijn boot meevliegen. Boven het mitrailleur- en windgeweld uit hoorde je haar roepen.

*Ah ja, ik zei het jullie al: die gans was een gunstig voorteken. Tegen Jack hier zei ik toen: Jack, 't is verdorie precies een engel van barmhartigheid. Die gebochelde kerel met het touw tussen zijn tanden grinnikte naar de gans alsof hij haar al zijn hele leven kende. Hij bracht ons heelhuids naar de **Maagd van Kent**. Daarna keerde hij naar de kust terug, voor een nieuwe lading. Dat ging zo de hele middag en avond door: het helse vuur van het brandende Duinkerken gaf voldoende licht. Op sommige ogenblikken was het er zo helder als op klaarlichte dag. Hoeveel oversteken heen en terug van de boot naar het strand die kerel maakte, weet ik niet meer. Wat ik wel weet, is dat hij, samen met een piekfijne motorboot van een jachtclub en nog een andere grote reddingsloep al onze resterende mannen uit die hel op het strand redde. We verloren geen enkele man. Toen de laatste man aan boord was, zeilde de **Maagd van Kent** weg. Er waren meer dan zeventienhonderd man aan boord van een schip dat maar op tweehonderd opvarenden berekend was. Kun je je voorstellen! Op het ogenblik dat we het ruime sop kozen, was die kerel er nog. Hij wuifde naar ons en zeilde daarna alweer naar Duinkerken terug, samen met die raadselachtige witte vogel. Die volgde hem als een engel. Nooit vergeet ik dat beeld nog: die gans, die boot, die man, die vuurgloed, die rook.*

*Halfweg kregen we nog een aanval van een **Stuka** te verduren, gelukkig zonder veel schade. Tegen de ochtend bereikten we veilig onze bestemming op de Engelse kust. Nooit ben ik te weten gekomen wie die kranige kerel in de hel van Duinkerken was, of wat er van hem geworden is. Eén zaak is zeker: 't was zo'n kerel!'*

Soldaat Potton van de Koninklijke fuseliers stak zijn duim omhoog.

‘Wel wel,’ zei de artillerist, ‘zo’n grote vreemde vogel ... Kun je dat geloven?’

En zwijgend nipten ze van hun glas.

Een officierenclub in Brook Street in Londen. Commandant Keith Brill, gepensioneerd zeeofficier, 65 jaar, vertelde over de **heroïsche** evacuatie van Duinkerken. Om vier uur in de ochtend hadden ze hem gewekt. Hij nam het bevel over een ouwe gehavende sleepboot van een scheepswerf. Alle vaartuigen waren immers welkom. Die boot sleepte een aantal kleinere bootjes achter zich aan. Vier keer al had die sliert boten een lading soldaten over Het Kanaal getransporteerd. Bij de vierde overtocht was er een gat in de flank van de sleepboot gekomen, en de schoorsteen was aan flarden geschoten. Toch slaagde commandant Brill erin Dover heelhuids te bereiken. Daar vroeg een reserveofficier (die ook de evacuatie had meegemaakt) hem:

‘Hebt u ook dat vreemde verhaal over een wilde gans gehoord? Overal waar je komt, vertellen ze hetzelfde. Vooral aan de kust duikt dat verhaal telkens weer op. Maar u weet hoe de mensen zijn ... Nochtans: veel soldaten die ik zelf mee over Het Kanaal terugbracht, bevestigen het. Ergens tussen Duinkerken en De Panne moet dat beest verschenen zijn, met regelmatige tussenpozen. En het schijnt ook dat wie de vogel zag, er zeker van kon zijn dat hij gered werd. Zo ongeveer wordt het doorverteld. Zoiets, ja ...’

‘Hm hm,’ deed Brill. ‘Een ... een wilde gans, zegt u? Tja, een tamme heb ik wel gezien. Een vreemde geschiedenis hoor. En ook wel tragisch. Maar gelukkig voor ons. Weet u waarom? Ik zal het u vertellen. Bij onze derde terugtocht over Het Kanaal kregen we rond zes uur een kleine ronddobberende boot in het vizier. Er leek geen bemanning aan boord te zijn. Of toch ... de omtrekken van een lichaam werden zichtbaar. Op de reling van de boot zat een witte vogel. Roerloos als een sfinx hield hij er de wacht. Op de bodem van het lekke bootje

lag een man. Levenloos? Dat konden we van op die afstand moeilijk uitmaken. Voorzichtig gingen we dus een kijkje nemen, onze koers ietwat wijzigend. En ja hoor: zo was het. Erg jammer natuurlijk. Machinegeweevuur had zijn dodelijk werk verricht. De arme kerel was lelijk geraakt. Hij lag met zijn gezicht in het water. En die vogel, een gans inderdaad, was tam. Of toch ongeveer ...

We wijzigden onze koers nog wat meer en kwamen langs zij. Een van onze mannen probeerde de vogel te pakken. Mis! Ze blies hevig en sloeg naar hem met haar vleugels. Maar vluchten deed ze niet. Plotseling gaf iemand een geweldige schreeuw. Aan stuurboord kwam een grote Duitse mijn aandrijven! We waren reddeloos verloren geweest, hadden we die witte vogel niet gezien en waren we daardoor niet van koers veranderd. Anders waren we dus recht op het dodelijke springtuig afgevaaren! We lieten nu de mijn rustig naderen en van op een veilige afstand bliezen we die met geweervuur op. Die vogel betekende met andere woorden onze redding.

Toen we onze aandacht weer op het bootje wilden vestigen, merkten we dat het er niet meer was. De schokgolf van de ontploffing had het doen zinken, want het was daarvoor al lek geslagen. Van de man was evenmin een spoor te bekennen. Waarschijnlijk was hij in de touwen verstrikt geraakt en was hij mee gezonken. Die vreemde witte vogel cirkelde nog driemaal boven de plek waar de zwalpende boot verdwenen was. Net zoals een vliegtuig **salueert** boven een zinkend schip. Nooit voorheen voelde ik me vreemder, dat zweer ik u! Daarna wiekte de gans weg in westelijke richting. eigenlijk hadden we allemaal ons leven te danken aan haar. Gek dat u nu ook net over een gans begint ... ‘

Commandant Keith Brill duwde zijn bril recht op zijn neus, knikte bedachtzaam en staarde peinzend naar de verte.

‘Een gedenkwaardige dag ... ‘ mompelde hij nog.

Freya bleef moederziel alleen in het kleine vuurtorenhuis bij het Grote Moeras in Essex. Ze verzorgde er de gekortwiekte vogels. En verder wachtte. Waarop ze precies wachtte, wist ze zelf niet goed. De eerste dagen nadat Philip verdwenen was, zwierf ze langs de zeewering. Hoewel ze aanvoelde dat haar hoop ijdel was, bleef ze voortdurend over zee uitkijken. Later doolde ze door de opslagplaatsen in de vuurtoren. Daar lagen en stonden de vele doeken waarop Philip Rhayader met ware kunstenaarshand het verlaten moerasland, zijn wonderlijke wezens, het licht en de schemering had geschilderd.

Tijdens een van die zwerftochten deed Freya een ontdekking die haar de keel dichtsnoerde. Het was het schilderij dat Philip enkele jaren geleden uit het geheugen gemaakt. Zij stond erop: nog een kind, ietwat verwilderd en schuw, op de drempel van het vuurtorenhuis. In haar armen droeg ze een gewonde vogel...

Freya was diep ontroerd door het schilderij. Ze voelde sterk aan dat Philips ziel erin overgegaan was. Het drong ook tot haar door dat dit het enige schilderij was waarop de Verdwaalde Prinses stond afgebeeld: het raadselachtige wezen dat hen beiden samen had gebracht. Het wezen ook dat zij nog verwachtte: na het **trotseren** van een storm die de hele wereld beroerde, zou zij haar een droevige boodschap brengen. Zo voelde zij het heel sterk aan.

Want voor de sneeuwvangs weer uit de lucht neerdaalde en rond de vuurtoren cirkelde, voor de allerlaatste keer, wist Freya het al: Philip Rhayader, 'de gekke schilder uit de vuurtoren in het moeras', zou niet meer terugkomen. Ook al hoorde zij bij zonsondergang af en toe de bekende roep, zij koesterde geen valse hoop. Het leek alsof zij dit ogenblik al vele keren beleefd had.

Op een avond was het zover. De zon was aan het ondergaan. Freya hoorde de welbekende roep. Ze haastte zich naar buiten, naar de zeewering. Dat gebeur-

de niet om op het verre water van Het Kanaal uit te kijken naar een zeil. Nee: ze wou uit de gouden avondgloed de sneeuwgers verwelkomen. Op het ogenblik van de waarheid brak in haar de dam, die alles zolang tegen had gehouden. Die waarheid overweldigde haar nu. Het was liefde die haar **opgekropte** tranen de vrije loop liet. Even vloog ze met de blanke vogel mee door de avondlucht, luisterend naar Philip Rhayader, die overal was en nergens. Hemel en aarde schreeuwden het uit. Zijzelf was er helemaal ondersteboven van: 'Freya! Liefste! Vaarwel, mijn liefste!'

De zwartgetipte vleugels griften het bij elke slag dieper in haar hart. En zij antwoordde:

'Philip, ik hou van je'

In de eendenkooi verwelkomden de gekortwiekte ganzen de langverwachte vogel met hun gak-gak-gak. De witte sneeuwgers gleed even naar omlaag, zweefde weer weg, beschreef nog eenmaal een sierlijke cirkel om de oude vuurtoren en steeg daarna, sneller, hoger.

Freya zag niet langer de sneeuwgers. Het was de ziel van haar geliefde Philip die afscheid nam vooraleer voorgoed te verdwijnen. Zij bleef achter, een stip in het Grote Moeras, niet langer meewiekend. Ze reikte met haar armen naar de hemel, op de tippen van haar tenen, en riep:

'God sta je bij, Philip!'

Tranen kwamen niet meer. Nog heel lang stond zij naar de oneindige eindigheid te turen. De Verdwaalde Prinses was al geruime tijd verdwenen. Daarna ging ze naar de vuurtoren terug. Ze koesterde het schilderij aan haar borst en ging langs de oude zeekering langzaam naar huis.

Vele avonden nog kwam Freya de gekortwiekte vogels voederen. Maar de grote wereld bleef in brand staan. Op een ochtend vergiste een Duitse piloot zich. Hij dacht dat de vuurtoren een militair doelwit was. Als een nietsontziende stalen roofvogel dook zijn machine eropaf. De toren en alles wat erin was, werd in enkele tellen opgeblazen naar de vergetelheid.

Diezelfde avond, toen Freya weer langskwam, had het zeewater al bezit genomen van wat haar zo dierbaar was. De verbrokkelde muren waren overspoeld. Niks was overgebleven: niks dan de eenzaamheid. Zelfs de moerasvogels bleven verschrikt weg. Alleen de moedigste zeemeeuwen zwierden krijsend boven de verlaten plek. Ze schreeuwden hun droeve klacht uit boven de resten van de oude vuurtoren. Die had ooit als een vinger naar de hemel geweest. Die had onderdak geboden aan zoveel liefde als een versplinterde brandende wereld misschien nooit had kunnen bevatten.

Woorduitleg

Essex graafschap in het oosten van Engeland, ten noordoosten van Londen, grenzend aan de Noordzee

oorden ander woord voor *plaatsen* of *plekken*. Een *ongerept oord*: nog zonder menselijke ingrepen, zuiver

gedempt zacht

Het Kanaal zee-engte tussen het vasteland en Engeland

wanstaltig opvallend misvormd

presteren iets speciaals doen, in iets slagen

baken een vast punt van herkenning

secuur heel precies, oppassend

weidsheid uitgestrektheid

zilt(e) zout(e)

benodigdheden wat je allemaal nodig hebt om iets te maken of te doen

jongleren handig gebruiken, bijna goochelen

tempeest ander woord voor *hevige storm*
V-formatie trekvogels die in de vorm van de letter V vliegen
een beroep doen op uitdrukking voor *gebruiken*
getijden de wisselingen van eb en vloed
verbeten koppig, zonder ophouden
onrustwekkend dreigend
poolhoogte nemen uitdrukking voor controleren, kijken hoe het zit
werf werkplaats
evacuatie veilig wegbrengen van mensen in nood
stokken plotseling stoppen
pub een café in Engeland (afko voor *public house*)
fuselier vroegere, met geweer bewapende soldaat
Churchill premier van Engeland tijdens WOII
gedrongen eerder klein en gespierd
Stuka Duitse duikbommenwerper
heroïsch heldhaftig
salueren groeten
trotseren de baas blijven
opgekropt opgespaard